

LUONNOS

Toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026 sekä talousarvio 2024

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Pielisjoen linna Siltakatu 2

80100 JOENSUU

kirjaamo@pohjois-karjala.fi

www.pohjois-karjala.fi

Kansikuva

Taitto ja viimeistely

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Joensuu 2023

Sisällysluettelo

1	MAAKUNNAN TILANNEKUVA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	4
1.1	Vaikeista ajoista kohti kasvua	4
2	MAAKUNTALIITON KESKEISET TEHTÄVÄT JA ORGANISAATIO	5
3	POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTALIITON TOIMINNAN STRATEGISET TAVOITTEET VUOSILLE 2024-2026 JA TOIMINNAN PAINOPISTEET VUODELLE 2024	14
3.1	Osallistavalla ohjelmatyöllä ja monipuolisella EU-rahoituksella määritellään Pohjois-Karjalan kehittämisen suuntaviivat.	14
3.2	Kestävä alueidenkäytön suunnittelu, toimiva liikennejärjestelmä, puhdas ympäristö ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen vahvistavat Pohjois-Karjalan elinvoimaa	15
3.3	Edunajaminen ja maakunnallinen yhteistyö luovat elinvoimaa ja hyvinvointia Pohjois-Karjalaan ..	16
3.4	Imagomarkkinoinnin ja osaaajahoukuttelun avulla kasvatetaan alueen vetovoimaa Maakuntaliiton toiminnasta ja tuloksista viestitään aktiivisesti.	19
3.5	Organisaation toimintakykyä parannetaan hallinnon, talouden ja henkilöstön järjestelmien, palvelujen ja työprosessien kehittämisellä	19
4	TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026 JA TALOUSARVIO 2024	20

1 MAAKUNNAN TILANNEKUVA JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1 Vaikeista ajoista kohti kasvua

Olemme joutuneet elämään poikkeuksellisissa ja tunnelmiltaan vaihtelevissa oloissa jo kolme vuotta. Ensin niin ihmisten arkea kuin yrityssektoriakin kuritti koronapandemia. Siitä kuopasta nousimme kohtuullisen nopeasti, mutta vain joutuaksemme saman tien uusiin haasteisiin. Helmikuussa 2022 alkanut Venäjän raaka hyökkäyssota Ukrainaan ja sitä seuranneet pakotteet ja vastapakotteet ovat puraisseet pientä itärajan maakuntaa ja sen yrityssektoria keskimääräistä kovempaa. Hintojen nousu ja energiaan liittyvät haasteet kiusaavat täällä siinä missä muuallakin, lisäksi olemme kärsineet sekä kansainvälisen matkailun että Venäjän viennin romahduksesta.

Pandemian aikana alueiden väliset erot pienenevät monilla mittareilla, esimerkiksi Pohjois-Karjalan ja koko maan välinen ero työttömyydessä supistui. Elpymisen päästyä hyvään vauhtiin vuosina 2021-2022 myös maakunnan ja koko maan välinen ero bkt:n tasossa pieneni, ja yrityssektorin liikevaihto kehittyi meillä suotuisammin kuin valtakunnallisesti. Viime vuoden tapahtumien myötä asetelma kääntyi jälleen maakunnan kannalta epäedullisempaan suuntaan. Pohjois-Karjalan ja koko maan välinen ero työttömyydessä kääntyi taas kasvuun ja liikevaihdon kasvu Pohjois-Karjalassa jäi jälkeen koko maan kehityksestä. Nyt tämä kehityskulku on valitettavasti saanut jatkoa ja samaan aikaan koko Suomen talouden kehityskulku näyttää huolestuttavalta.

Paljon huonomminkin olisi vaikeissa oloissa voinut mennä, mutta eivätpä haasteetkaan ole vielä ohi. Epävarmuus leimaa vahvasti tulevaisuutta ja riippumatta siitä, miten kansainvälinen tilanne etenee, valtiontalouden osalta luvassa on vyönkiristystä ja myös kuntien taloustilanne jatkuu Pohjois-Karjalassa haastavana. Yrityssektoriltakaan haasteet eivät aivan heti katoa.

Olemme edelleen Pohjois-Karjalassa riippuvaisia valtiovallan päätöksistä. Itäiseen Suomeen ei ole tehty tarpeellisia saavutettavuuspäätöksiä, vaikka elinkeinoelämä ja julkinen valta ovat asioita pitäneet esillä. Esimerkiksi vihreää siirtymää edistävät investoinnit vaatisivat kantaverkon investoinnin, mutta Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelmista itäisen Suomen tarpeet on jätetty käytännössä huomioimatta. Ilman energiaverkkoa meidän vahvan TKI-klusterin ja elinkeinoelämän tuottamat investointimahdollisuudet jäävät toteutumatta. Nämä ovat perusasioita, jotka kuuluvat valtiovallan tehtäviin.

Saavutettavuuskysymyksissä olemme tällä hetkellä kokonaisuudessaan hankalassa tilanteessa. Ratayhteyksien heikkous, lentoliikenteen epävarmuus ja Saimaan kanavan tilanne ovat laittaneet koko maakunnan logistiikkaketjut uuteen tilanteeseen. Maakunnan yritykset ovat löytäneet keinoja toimia uudessa ympäristössä, mutta on selvää, ettei tätä tilannetta voida kestävästi ratkaista ilman valtion, kuntien, maakuntien ja yritysmaailman yhteistyötä. Siinä työssä kaikilla on oma roolinsa ja tehtävänsä. Maakuntaliiton tehtävä rahoittajana, kaavoittajana ja edunajajana tukee tätä tekemistä.

Hallitusohjelman toteuttamisessa ja tulevia toimenpiteitä linjattaessa on muistettava, että tulevaisuuteen ja kasvun eväisiin on panostettava myös vaikeina aikoina. Juuri nyt, kun Suomi on ajautumassa jopa taantumaan, on panostettava kehittämiseen. Maakuntaliiton rooli on tässä työssä merkittävä. Voimme tukea AURA-ohjelman kautta alueen toimijoita kehittämään tulevaisuuden maailmaa. Rahoitus on ollut todella kysyttyä ja hankkeet laadukkaita. Näillä ohjelmilla voimme jatkossakin antaa vipuvoimaa maakunnan eri alueiden kehittämiseen. Sote:n poistuttua kunnilta elinvoiman kehittäminen on suuressa roolissa. Tässä työssä maakuntaliitto on merkittävä alueen toimija.

Vaikka olemme olleet välillä epätoivoisia tilanteessa, jossa itäistä Suomea lyödään joka suunnalta, olemme kuitenkin positiivisia tulevaisuuden suhteen. Me menestymme alueen vahvuuksia hyödyntämällä ja tekemällä asioita entistä enemmän yhdessä.

2 MAAKUNTALIITON KESKEISET TEHTÄVÄT JA ORGANISAATIO

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on lakisääteinen kuntayhtymä, jonka tehtävänä on maakunnan asukkaiden elinolosuhteiden ja hyvinvoinnin kehittäminen sekä maakunnan yhteisen tahdon muodostaminen ja esilletuominen. Maakuntaliitto suunnittelee ja koordinoi maakunnan kehittämistä sekä edistää kansallisesti ja kansainvälisesti maakunnan etua.

Pohjois-Karjalan kunnat ovat maakuntaliiton perussopimuksen mukaisesti organisoineet toiminta- ja talousarviosuunnitelmassa kuvattujen tehtävien hoidon maakuntaliitolle. Maakuntavaltuuston hyväksymässä toiminta- ja talousarviosuunnitelmassa kuvataan tehtävät, tavoitteet, toimenpiteet ja resurssit tarkemmin ja maakuntaliiton hallintosäännössä määritellään eri toimijoiden vastuut ja toimivalta.

Aluekehitysviranomaisena maakuntaliitto vastaa lakisääteisten maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman sekä maakuntaohjelman rahoitusuunnitelman laadinnasta ja toteutuksesta. Maakuntaliitto vastaa lakisääteisestä maakuntakaavoituksesta, joka on yleispiirteinen suunnitelma alueidenkäytön suunnittelusta maakunnassa tai sen osa-alueella.

Kuntien antama tehtävä on maakunnan edunajaminen. Maakuntaliitto vastaa maakunnan ja kuntien edunajamisesta yhteistyössä sidosryhmien ja poliittisten toimijoiden kanssa. Edunajamisella vaikutetaan Pohjois-Karjalan tulevaisuuden kannalta keskeisten hankkeiden etenemiseen ja siihen, että maakunnan näkemykset huomioidaan EU:n ja valtakunnallisessa päätöksenteossa.

Kuntia palvelevat myös tietopalvelut sekä erilaiset kehittämis- ja koordinaatiotehtävät. Tämän lisäksi on joukko erillislakeja, joiden tehtäviä kuuluu maakuntaliitolle.

Maakuntaliitto vastaa omalta osaltaan välittävänä toimielimenä eri EU-ohjelmien ja kansallisten erityisohjelmien laadinnasta ja toteutuksesta. Maakuntaliitto vastaa ”Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 – EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman” toteuttamisesta Pohjois-Karjalassa ja toimii siinä myös rahoittajana EAKR- ja JTF rahastoissa. Maakuntaliitto hyödyntää EU:n erillisohjelmärahoituksia ja EU:n alueellisen yhteistyön ohjelmärahoituksia. Lisäksi maakuntaliitto vastaa kansallisten aluekehittämisvarojen käytöstä alueella. Maakuntaliiton oma Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahasto on tehokas rahoitusväline kehittämishankkeisiin ja elokuvatuotantoihin.

Viestinnän tavoitteena on tehdä maakuntaliiton asiantuntijatyö näkyväksi: ydintoiminnot, tehtävät, päätökset ja kehittämishankkeet. Markkinoinnissa vahvistetaan maakunnan identiteettiä, vetovoimaisuutta ja tunnettuutta niin kansallisesti kuin kansainvälisesti Pohjois-Karjala brändin ja vetovoimaviestinnän strategisten linjausten mukaisesti.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto vastaa Itä- ja Pohjois-Suomen Brysselin EU-toimiston hallinnosta ja taloudesta Itä- ja Pohjois-Suomen seitsemän maakunnan tekemän sopimuksen mukaisesti. EU-toimiston henkilöstö on virka- ja työsuhteessa Pohjois-Karjalan maakuntaliittoon.

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton toimiston organisaatio

Maakuntaliiton perustehtävät on jaettu vastuualueittain yksiköihin; aluekehitys, alueiden käyttö, maakunnan edunajaminen, hallintopalvelut, kehittämisrahoitus sekä viestintä ja markkinointi. Yksiköt ovat päävastuussa toiminta- ja talousarviosuunnitelmaan kirjatuihin tehtäviin, vaikkakin tehtävien hoitoon tarvitaan usein osaamista ja henkilöitä useammasta yksiköstä. Henkilöstön esihenkilönä toimii oman yksikön päällikkö tai johtaja. Yksiköiden työskentelyä sovittaa yhteen johtoryhmä, joka valmistelee maakuntahallituksen ja maakuntavaltuuston päätettäväksi menevät asiat sekä keskeisten sidosryhmien yhteistyöasiat ja muun maakuntaliiton toimiston toiminnanohjauksen.

Kuva 1. Pohjois-Karjalan maakuntaliiton organisaatiokaavio

Johtoryhmän muodostavat yksiköiden esihenkilöt ja johtajat sekä viestintäpäällikkö. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii maakuntajohtaja, varapuheenjohtajana hänen sijaisensa ja sihteerinä johdon sihteerit. Johtoryhmän kokouksiin voidaan lisäksi kutsua kulloinkin käsiteltävänä olevan asian asiantuntijoita.

Maakuntaliiton toiminnan ohjaus ja tulostavoitteiden määrittely sekä niiden toteutumisen arviointi tehdään toiminta- ja talousarviosuunnitelman mukaisesti. Henkilöstön pääasialliset tehtävät määritellään maakuntajohtajan vuosittain tai tarvittaessa muulloinkin hyväksymissä tehtäväkuvauksissa. Työnjako pyritään pitämään joustavana, minkä vuoksi henkilöstön edellytetään osallistuvan tarvittaessa myös muihin kuin tehtäväkuvauksessa mainittuihin tehtäviin. Henkilöstö osallistuu kansainvälisiin tehtäviin ja kuntayhteistyöhön oman toimenkuvansa puitteissa. Henkilöstöä kannustetaan aktiiviseen viestintään omaan tehtäväkuvaan kuuluvista asioista. Viestintää koordinoi viestintäpäällikkö. Merkittäviä tapahtumia ja erilaisia määräaikaista, usean vastuualueen osaamista edellyttäviä tehtäviä varten voidaan muodostaa tarvittaessa niin sanottuja ad hoc -ryhmiä.

Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuustossa on 53 jäsentä valtuustokaudella 2021-2025.

Kuntakohtainen paikkajako on seuraava: Heinävesi 1, Ilomantsi 2, Joensuu 22, Juuka 2, Kitee 3, Kontiolahti 5, Lieksa 4, Liperi 4, Nurmes 3, Outokumpu 2, Polvijärvi 2, Rääkkylä 1 ja Tohmajärvi 2.

Poliittisten ryhmien paikkajako on seuraava: Keskusta 17, SDP 13, Perussuomalaiset 8, Kokoomus.6, Vihreät.3, Vasemmistoliitto 3, Kristillisdemokraatit 2 ja Liike Nyt 1.

Maakuntavaltuuston jäsenet ja varajäsenet 2021-2025:

Maakuntavaltuuston puheenjohtaja on Seppo Eskelinen, 1. varapuheenjohtaja Anna Vauhkonen ja 2. varapuheenjohtaja Jussi Wihonen.

Heinäveden kunta, (1 jäsen)	jäsen	Vauhkonen Anna	KESK
	varajäsen	Puustinen Osmo	KESK
Ilomantsin kunta, (2 jäsentä)	jäsen	Hämäläinen Kari	SDP
	varajäsen	Hassinen Arja	SDP
	jäsen	Mononen Liisa	KESK
	varajäsen	Hoskonen Hannu	KESK
Joensuun kaupunki, (22 jäsentä)	jäsen	Bogdanoff Eero	PS
	varajäsen	Vornanen Timo	PS
	jäsen	Dannenberg Alia	VAS
	varajäsen	Nuutinen Jere	KESK
	jäsen	Elo Timo	KOK
	varajäsen	Pippuri Arto	KOK
	jäsen	Eloranta Satu-Sisko	SDP
	varajäsen	Torni Anni	SDP
	jäsen	Eskelinen Seppo	SDP
	varajäsen	Tielinen Ari	SDP
	jäsen	Heinonen Eila	SDP
	varajäsen	Honkanen Anu	SDP
	jäsen	Hirvonen Jukka	SDP
	varajäsen	Keskisalo Pentti	SDP
	jäsen	Hulmi Helena	KESK
	varajäsen	Nuutinen Tapani	KESK
	jäsen	Järvinen Anni	VAS
	varajäsen	Saarelainen Antti	VAS
	jäsen	Kukkonen Pekka	KESK
	varajäsen	Väistö Matti	KESK
	jäsen	Laasonen Jenni	KOK
	varajäsen	Kaita Karita	KOK
	jäsen	Laitila Sami	KESK
	varajäsen	Puustinen Pekka	KESK
	jäsen	Mikkonen Virve	SDP
	varajäsen	Räty Margareetta	SDP
	jäsen	Porokka Jouni	KOK
	varajäsen	Ketonen Matti	KOK
	jäsen	Poutanen Wilma	VIHR
	varajäsen	Vanhanen Helmi	VIHR
	jäsen	Pyöriäinen Jasmin	KD
	varajäsen	Piironen Mika	KD
	jäsen	Rossi Hannes	KESK
	varajäsen	Mustonen Juha	KESK

	jäsen	Räty Marjatta	PS
	varajäsen	Mara Outi	PS
	jäsen	Savolainen Terhi	VIHR
	varajäsen	Koskinen Sari	VIHR
	jäsen	Tahvanainen Petteri	VAS
	varajäsen	Kuivalainen Maija	VAS
	jäsen	Vehviläinen Anu	KESK
	varajäsen	Reijonen Heikki	KESK
	jäsen	Wihonen Jussi	PS
	varajäsen	Leppänen Jaakko	PS
Juuan kunta, (2 jäsentä)	jäsen	Aaltonen Iina	SDP
	varajäsen	Kirjavainen Lassi	SDP
	jäsen	Halonen Matti	KESK
	varajäsen	Pitkänen Tiina	KESK
Kiteen kaupunki, (3 jäsentä)	jäsen	Lahtela Esa	SDP
	varajäsen	Holopainen Mervi	SDP
	jäsen	Musikka Sinikka	KESK
	varajäsen	Hukka Aki	KESK
	jäsen	Pirhonen Osmo	PS
	varajäsen	Hakulinen Emmi	PS
Kontiolahden kunta, (5 jäsentä)	jäsen	Haukka Markus	SDP
	varajäsen	Suni Pentti	SDP
	jäsen	Parkkonen Anneli	KESK
	varajäsen	Leppänen Ismo	KESK
	jäsen	Perkkiö Kimmo	VIHR
	varajäsen	Muttonen Sini-Tuuli	VIHR
	jäsen	Toppi Seppo	KESK
	varajäsen	Seppäläinen Satu	KESK
	jäsen	Sihvonen Aulikki	KOK
	varajäsen	Ahlholm Pekka	KOK
Lieksan kaupunki, (4 jäsentä)	jäsen	Kangas Sari	SDP
	varajäsen	Kärkkäinen Tarja	SDP
	jäsen	Kokkonen Leena	KOK
	varajäsen	Kortelainen Reijo	KOK
	jäsen	Porkka Keijo	PS
	varajäsen	Keronen Niko	PS
	jäsen	Väänänen Timo	KESK
	varajäsen	Karhinen Mirja	KESK
Liperin kunta, (4 jäsentä)	jäsen	Kuittinen Tero	SDP
	varajäsen	Nousiainen Kirsi	SDP
	jäsen	Rummukainen Jukka	KESK
	varajäsen	Behm Jukka	KESK
	jäsen	Silvennoinen Maija	KD
	varajäsen	Melkko Satu	KD
	jäsen	Tikka Tiina	PS
	varajäsen	Karttunen Tero	PS

Nurmeksen kaupunki, (3 jäsentä)	jäsen	Määttä Henry	PS
	varajäsen	Meriläinen Jaana	PS)
	jäsen	Oinonen Elina	SDP
	varajäsen	Savolainen Maija	SDP
	jäsen	Timonen Paula	KESK
	varajäsen	Mikkilä Hannu	KESK
Outokummun kaupunki, (2 jäsentä)	jäsen	Lasarov Harri	KESK
	varajäsen	Pekkanen Niina	KESK
	jäsen	Nissinen Jonna	SDP
	varajäsen	Mertanen Ilkka	SDP
Polvijärven kunta, (2 jäsentä)	jäsen	Kuningas Jarno	PS
	varajäsen	Laasonen Seppo	PS
	jäsen	Sahlman Merja	KESK
	varajäsen	Mutanen Jukka	KESK
Rääkkylän kunta, (1 jäsen)	jäsen	Hirvonen Ville	KESK
	varajäsen	Hurskainen Tellervo	KESK
Tohmajärven kunta, (2 jäsentä)	jäsen	Pesonen Tommi	KOK
	varajäsen	Multanen Marja	KOK
	jäsen	Saikkonen Satu	LiikeNyt
	varajäsen	Ikonen Matti	KOK

Maakuntahallituksen jäsenet ja varajäsenet 2021-2025

Maakuntahallituksen puheenjohtaja on Hanna Huttunen, 1. varapuheenjohtaja Matti Mäntynen ja 2. varapuheenjohtaja Aulikki Sihvonen.

Jäsen	Puolue	Varajäsen	Puolue
Huttunen Hanna pj. (Outokumpu)	KESK	Väänänen Timo (Lieksa)	KESK
Mäntynen Matti 1. vpj. (Kontiolahti)	SDP	Kärkäs Joakim (Joensuu)	SDP
Sihvonen Aulikki 2 vpj. (Kontiolahti)	KOK	Pesonen Tommi (Tohmajärvi)	KOK
Konttiokorpi Anniina (Joensuu)	VIHR	Koskinen Sari (Joensuu)	VIHR
Taponen Matti (Lieksa)	SDP	Vartiainen Marja-Terttu (Outokumpu)	SDP
Muukkonen Birgitta (Kitee)	SDP	Aaltonen Iina (Juuka)	SDP
Antikainen Sanna (Outokumpu)	PS	Kinnunen Timo (Outokumpu)	PS
Saastamoinen Esko (Lieksa)	PS	Kinnunen Asseri (Joensuu)	PS
Pakarinen Helena (Tohmajärvi)	KESK	Kontkanen Heikki (Liperi)	KESK
Mikkilä Hannu (Nurmes)	KESK	Timonen Tarja (Kitee)	KESK
Puustinen Timo (Joensuu)	KESK	Eteläpää Päivi (Joensuu)	KESK

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet 2021-2025

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja on Satu-Sisko Eloranta ja varapuheenjohtaja Liisa Mononen.

Jäsen	Puolue	Varajäsen	Puolue
Eloranta Satu-Sisko pj. (Joensuu)	SDP	Mikkonen Virve (Joensuu)	SDP
Mononen Liisa vpj. (Ilomantsi)	KESK	Rummukainen Jukka (Liperi)	KESK
Bogdanoff Eero (Joensuu)	PS	Tikka Tiina (Liperi)	PS
Kuittinen Tero (Liperi)	SDP	Lahtela Esa (Kitee)	SDP
Kukkonen Pekka (Joensuu)	KESK	Parkkonen Anneli (Kontiolahti)	KESK

Vaalilautakunnan jäsenet ja varajäsenet 2021-2025

Jäsen	Puolue	Varajäsen	Puolue
Tarja Timonen pj. (Kitee)	KESK	Laitila Sami (Joensuu)	KESK
Heinonen Eila vpj. (Joensuu)	SDP	Aaltonen Iina (Juuka)	SDP
Pirhonen Osmo (Kitee)	PS	Tikka Tiina (Liperi)	PS
Hämäläinen Kari (Ilomantsi)	SDP	Haukka Markus (Kontiolahti)	SDP
Halonen Matti (Juuka)	KESK	Mononen Liisa (Ilomantsi)	KESK

POKAT2025 -ryhmät

Maakuntaohjelman POKAT 2025 keskeinen toteuttamisen työkalu on maakuntahallituksen nimeämät työryhmät eli POKAT-ryhmät. Ne koostuvat aihealueensa pohjoiskarjalaisista asiantuntijoista ja tukevat osallistavaa sidosryhmäyhteistyötä. Yhteensä niissä on jäseniä 381 henkeä. Ryhmät on jaettu teemaryhmiin ja asiantuntijaryhmiin.

Teemaryhmiä ovat: hyvinvointi, ilmasto- ja energia, JANE-järjestöasiain neuvottelukunta, koulutus ja osaaminen, Venäjäryhmä ja liikennejärjestelmä. Niillä on maakuntahallituksen nimeämä puheenjohtaja ja maakuntaliiton asiantuntija vastuuhenkilönä.

Asiantuntijaryhmiä ovat: metsäbiotalous, kivi- ja kaivannaiset, teknologiateollisuus, matkailu, luovat alat, kulttuuri ja kansainvälisyys. Asiantuntijaryhmillä on maakuntaliiton nimeämä vastuuhenkilö.

Maakuntaliiton vastuuhenkilönä toimivan asiantuntijan tehtäviin kuuluvat sidosryhmäyhteistyö, verkostojen koordinointi, edunvalvonta, alan kehityksen seuranta ja uusien aloitteiden tekeminen.

Asiantuntija toimii maakuntaliiton rahoittamien painoalan hankkeiden vastuuhenkilönä. Vastuuhenkilö vastaa ryhmän kokoamisesta, organisoii ja koordinoi ryhmän toimintaa sekä toimii tarvittaessa ryhmän puheenjohtajana, mikäli ryhmä ei valitse keskuudestaan puheenjohtajaa.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen vetämä Alueellisen maaseutuohjelman ohjausryhmä toimii samalla maakuntaohjelman maatalous -painopisteen työryhmänä. Lisäksi toimii erillinen maakunnan älykkään erikoistumisen strategian koordinaatioryhmä.

Maakuntahallitus nimeää maakuntaohjelman ja sen alakohtaisten suunnitelmien vaikutusten arviointia varten monipuolisesti eri asiantuntija-aloja käsittävän SOVA-ryhmän. Laaja-alaisen ryhmän tavoitteena on yhdenmukainen ja johdonmukainen vaikutusten arviointi sekä osaamisen ja tasa-arvonäkökulmien tuominen arviointityöhön.

POKAT-ryhmät kokoontuvat säännöllisesti, 4–6 kertaa vuodessa. Toiminnan jatkuva ja monitasoinen arviointi ja seuranta sisällytetään entistä vahvemmin mukaan POKAT-ryhmien toimintaan. Järjestetään foorumeita maakuntaohjelman vision teemoista: Älykäs erikoistuminen, Ilmastoviisaus ja Elinikäinen osallisuus. Kaikessa toiminnassa huomioidaan maakuntaohjelman motto: Kestävästi kasvava – älykkäästi sopeutuva.

Maakuntaohjelman kehittämishanketoteumaa raportoidaan kaksi kertaa vuodessa: keväisin vuositoteumaraportissa ja syksyisin maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmassa. Toimeenpanosuunnitelman yhteydessä laaditaan myös lakisääteinen rahoitusuunnitelma. Tilastoseuranta pidetään ajantasaisena maakuntaliiton kotisivuilla, maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmassa ja siitä raportoidaan myös Trendit -julkaisussa kahdesti vuodessa.

Maakunnan yhteistyöryhmän kokoonpano 2021-2025

Maakuntahallituksen nimeämä maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) on keskeinen toimielin, joka vastaa maakunnassa alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien koordinoinnista, hallinnoinnista, rahoituksesta, tiedottamisesta, toimeenpanosta, yhteensovituksista ja seurannasta yhdessä sen sihteeristön kanssa.

Maakunnan liitto ja jäsenkunnat - 7 jäsentä / varajäsentä

Tiina Räisänen (pj.)	Mervi Liiten	SDP
Esko Karkkonen	Juuso Myller	SDP
Satu Seppäläinen	Seppo Toppi	Kesk.
Kaija Majoinen	Ilona Alhoniemi	Kesk.
Ilpo Saarelainen (2. vpj.)	Henna Kokkonen	Kesk.
Timo Elo	Maija Törmänen	Kok.
Henry Määttä	Outi Mara	PS

Valtio - 7 jäsentä / varajäsentä

Ari Niiranen (1. vpj.)	Timo Tanskanen	Pohjois-Karjalan ELY-keskus (E-vastuualue)
Janne Kärkkäinen	Ari Heiskanen	Pohjois-Karjalan ELY-keskus (Y-vastuualue)
Kalevi Pölönen	Pekka Pelkonen	Etelä-Savon ELY-keskus (RR-ELY)
Terhi Nissinen	Tommi Huttunen	Pohjois-Savon ELY-keskus (L-vastuualue)
Soili Makkonen	Tapio Määttä	Itä-Suomen yliopisto
Terttu Kinnunen	Katri Karjalainen	Suomen metsäkeskus, Itäinen palvelualue/ ProAgria Itä-Suomi
Lauri Sikanen	Sirpa Piirainen	Luonnonvarakeskus

Alueen kehittämisen kannalta keskeiset tahot - 8 jäsentä / varajäsentä

Katja Tanskanen (3. vpj.)	Kirsi Vuori	Akava ry.
Anne Ilvonen	Petri Raivo	Karelia Ammattikorkeakoulu Oy
Jari Rouvinen	Harri Välimäki	MTK / Metsänhoitoyhdistys - Pohjois-Karjala
Kari Hyvärinen	Arja Puoskari	JANE - Pohjois-Karjalan Järjestöasiain neuvottelukunta
Antti Toivanen	Jaana Reimasto-Heiskanen	Pohjois-Karjalan kauppakamari
Merja Blomberg	Tuomo Turunen	Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry
Marja Karmala	Timo Haverinen	SAK:n Itä-Suomen toiminta-alue
Raimo Turunen	Kirsi Nousiainen	STTK:n Pohjois-Karjalan aluetoimikunta

Pysyvät asiantuntijajäsenet - 10 jäsentä

Markus Hirvonen	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Sami Laakkonen	Joensuun kaupunki
Pekka Hirvonen	Keski-Karjalan kunnat
Jarkko Määttänen	Pielisen Karjalan kunnat
Esa Karvinen	Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria
Anna Mustonen	Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Karjalan piiri ry.
Esa Näätänen	Teknoliateollisuus ry.
Mikko Vääntinen	Finnvera Oyj
Heli Aalto	Siun Sote
Eemeli Onatsu	Nuorisovaltuusto

Maakuntaliiton toimintaa ohjaavat strategiset asiakirjat

Maakuntasuunnitelma, maakuntaohjelma ja maakuntakaava ovat maankäyttö- ja rakennuslain ja alueiden kehittämislain mukaiset keskeiset suunnitelmat, jotka antavat strategisen pohjan maakuntaliiton toiminnalle aluekehitysviranomaisena.

Kuva 2. Maakunnan suunnittelu-järjestelmä

Maakuntaohjelma on aluekehitysohjelma, jolla ohjataan alueen kehittämistä. Siinä esitetään maakunnan erityispiirteisiin ja mahdollisuuksiin perustuvat alueen kehittämisen tavoitteet, jotka ovat valtakunnallisen aluekehityspäätöksen mukaisia. Lähtökohtana on sivistyneiden kansalaisten hyvän elämän ja yritysten menestyksen edellytysten parantaminen luonnon kanssa sopu-suhteissa. Maakuntaohjelmaa toteuttavat kaikki yhteiskunnan ja elinkeinoelämän toimijatahot: kunnat, valtion viranomaiset, koulutus- ja muut TKI-organisaatiot, yritykset ja kolmas sektori. Tämä perustuu lakiin alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021).

Maakuntaohjelma laaditaan neljäksi vuodeksi maakuntaliiton johdolla. POKAT 2025 -maakuntaohjelman tavoitevuodet ovat 2022-2025. Se on laadittu laajassa, vuorovaikutteisessa ja pitkäjänteisessä prosessissa. Maakuntaohjelma kokoaa ja sovittaa yhteen EU-tason, kansallisen tason, ylimaakunnallisen tason, maakunnallisen tason sekä seutukunnallisen, kunnallisen ja paikallisen tason strategiat.

POKAT 2025 ajoittuu EU:n 2021-2027 ohjelmakauden käynnistymiseen, joten se luo hyvän pohjan myös uusien EU-ohjelmien toteuttamiseen maakunnassa. POKAT 2025 on maakunnan eri toimijoiden yhteinen tahtotila. Tarkemmat toimenpiteet esitetään vuosittain laadittavassa maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmassa ja niitä konkretisoidaan tarvittaessa alakohtaisissa toimintaohjelmissa.

Maakuntaohjelman toimia rahoitetaan pääasiallisesti EU:n aluekehittämisvaroin, joille laaditaan vuosittain lakisäätöinen rahoitussuunnitelma. Lisäksi käytetään kansallisia varoja, joiden määrä vaihtelee vuosittain. Kaikki toimet vaativat myös toimijoiden omaa rahoitusta ja sitoutumista niiden toteuttamiseen.

Maakuntakaava on maakunnan erityispiirteet huomioiva ja mahdollistava yleispiirteinen alueidenkäytön suunnitelma. Maakuntakaavalla tuetaan maakunnan ihmisten hyvinvointia, turvataan puhtaan ja monimuotoisen ympäristön säilymistä sekä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Pohjois-Karjalassa on voimassa kaksi maakuntakaavaa ja vireillä yksi maakuntakaava. Voimassa oleva Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 sai lainvoiman 8.7.2021. Sen jälkeen on maakuntakaavatyötä tehty vaihteittain.

Maakuntavaltuusto hyväksyi 13.6.2022 Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaihekaavan, jossa on käsitelty turvetuotannon, arvokkaiden soiden sekä rakennetun kulttuuriympäristön alueita kokonaisuutena. Vaihemaakuntakaava on kuulutettu voimaan yhdestä valituksesta huolimatta. Lainvoimaisuus ratkeaa lopullisesti oikeuskäsittelyssä. Heinäveden osa-aluemaakuntakaava on ehdotusvaiheessa ja se on tarkoitus viedä maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyyn joulukuussa 2023, ja kuuluttaa sen jälkeen voimaan. Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihe (energia ja maisemat) on käynnistetty 21.5.2023, tavoitteena hyväksyä osallistumis- ja arviointisuunnitelma syksyllä 2023 ja käynnistää luonnoksen valmistelu selvityksineen.

Pohjois-Karjalassa laaditaan vuosittain edunajamisen asiakirja Vaikuttamisen kärjet. Julkaisu antaa kokonaiskuvan niistä vaikuttamistavoitteista ja hankkeista, jotka maakunnan kehittämiseksi nähdään tärkeinä ja joiden toteutuminen edellyttää valtion rahoitusta ja maakunnan ulkopuolella tehtäviä päätöksiä. Maakunnallinen edunajaminen keskittyy erityisesti asiakirjaan koottujen keskeisten kärkihankkeiden eteenpäin viemiseen.

3 POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTALIITON TOIMINNAN STRATEGISET TAVOITTEET VUOSILLE 2024-2026 JA TOIMINNAN PAINOPISTEET VUODELLE 2024

3.1 Osallistavalla ohjelmatyöllä ja monipuolisella EU-rahoituksella määritellään Pohjois-Karjalan kehittämisen suuntaviivat.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto vastaa aluekehitysviranomaisena aluekehittämisen strategisesta kokonaisuudesta. Toimintatapana on osallistava ohjelmatyö, jossa ohjelmien valmisteluun ja toteuttamiseen sitoutetaan yhteiskunnan ja elinkeinoelämän toimijatahot: kunnat, valtion viranomaiset, koulutus- ja muut TKI-organisaatiot, yritykset ja kolmas sektori. Aluekehitystyötä tehdään maakunnan sisällä, maakuntien välillä, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Rahoitus aluekehitystyöhön tulee osittain Suomen valtiolta ja kunnilta, mutta pääasiassa Euroopan unionin eri lähteistä. Näistä merkittävin on EU:n alue- ja rakennepolitiikan kautta maakuntaan osoitettu rahoitus. Kaikki EU:n kuluva ohjelmakautta (2021–2027) koskevat rahoitusohjelmat ovat käynnissä täysimääräisinä vuonna 2024. EU–Venäjä-ulkorajaohjelmat jäädytettiin Venäjän Ukraina kohdistaman hyökkäyssodan vuoksi. Niihin jo myönnetty EU-rahoitus on siirretty EU:n sisärajaohjelmiin, Pohjois-Karjalan ja muun Interreg NEXT Karelia ohjelma-alueen osalta Interreg Aurora ohjelmaan. Kansallista vastinrahaa uudelleen jaetaan Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman eli AKKE-rahoituksen kautta.

Maakuntaliiton tehtävänä on koordinoita ja sovittaa yhteen eri ohjelmia ja rahoituslähteitä Maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) kautta. Maakuntaliitto toimii myös hankerahoittajana yhdessä nk. Rakennerahasto-ELY:n kanssa (Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus). Maakuntaliitolla on käytettävissä Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoitusta, lisäksi uutena rahastona on käytettävissä Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF). Pohjois-Karjalan maakuntaliitto on aktiivinen hakija myös muissa EU:n ei-alueperustaisissa rahoituslähteissä eli ns. kilpaillussa rahoituksessa.

Toiminnan painopisteet 2024

- Jatkamme laadukasta ohjelmatyötä toteuttamalla osallistavalla tavalla maakuntaohjelmaa POKAT 2025 ja siihen sisältyvää Pohjois-Karjalan älykkään erikoistumisen strategiaa *Kestävä, älykäs ja kansainvälinen Pohjois-Karjala*. Edistämme eri toimijoiden ja alojen välistä yhteistyötä ja verkostoitumista. Arvioimme POKAT 2025 toteutuksen ja käynnistämme seuraavan maakuntaohjelman valmistelun.
- Laadimme tarvittaessa eri painopisteille tarkentavia toimenpideohjelmia. Johdamme POKAT-ryhmien ja muiden yhteistyöelinten toimintaa aktiivisesti ja järjestämme ajankohtaisista teemoista foorumeita yhteisen tiedonvaihdon parantamiseksi sekä toiminnan vaikuttavuuden lisäämiseksi.
- Hankimme tulevaisuuden aluekehityksen rahoitusta osallistumalla aktiivisesti Euroopan komission suuntaan tapahtuvaan edunvalvontaan yhteistyössä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa. Vaikutamme jo ennakoivasti EU:n vuonna 2028 alkavan ohjelmakauden valmisteluun. Toimimme Itä- ja Pohjois-Suomen Brysselin EU-toimiston hallintoviranomaisena. Haemme aktiivisesti ulkopuolista hankerahoitusta maakuntaan ja tarvittaessa toteutamme myös itse koko maakunnan kannalta tarpeellisia hankkeita.
- Vaikutamme kansalliseen päätöksentekoon tuomalla asiantuntemusta ja pohjoiskarjalaista näkökulmaa uuden aluekehityspäätöksen toimeenpanoon ja osallistumalla kansallisiin työryhmiin.
- Tuemme kuntia, elinkeinoelämää, koulutus- ja tutkimusorganisaatioita ja kolmatta sektoria ohjaamalla kehittämisrahoitusta niiden tarpeisiin. Toimimme tehokkaina rahoitusviranomaisina maakuntaliiton rahoitusvälineissä. Organisoimme rahoitustehtäviin liittyvää viestintää laadukkaasti. Hallinnoimme kumppanuuselimenä toimivan Maakunnan yhteistyöryhmän ja sen

sihteeristön toiminnan. Toimimme vetovastuullisina Itä-Suomen maakuntien koordinaatiotehtävissä.

- Vahvistamme pohjoiskarjalaista kulttuuritoimintaa kokoamalla yhteen kulttuuritoimijoita sekä tukemalla kulttuurin saavutettavuutta ja yhteyksiä muiden alojen kanssa.
- Tuemme elinkeinoelämän kilpailukyvyyn kasvua ja uudistumista sekä TKI-toimintaa tiiviin sidosryhmäyhteistyön kautta.
- Jatkamme kansainvälistä yhteistyötä Pohjoisessa harvaan asuttujen alueiden (NSPA) verkostossa. Osallistumme kansainvälisiin hankkeisiin, joissa on mukana kumppaneita eri puolilta Eurooppaa ja toimimme eurooppalaisissa verkostoissa: Euroopan raja-alueiden liitto AEBR, Euroopan tutkimus- ja innovaatioverkosto ERRIN ja ERIAFFin alainen Euroopan metsäisten alueiden verkosto. Olemme mukana älykkään erikoistumisen eurooppalaisissa nk. S3-alueissa, jotka käsittelevät kaivannaisalaa, fotonikkaa ja biotaloutta. Lisäksi hakeudumme mukaan muihin käyttökelpoisiin EU-tason yhteistyövälineisiin.
- Toimimme puheenjohtajamaakuntana uudistuvassa Barentsin alueneuvostossa ja aluekomiteassa. Haemme uusia yhteistyösuuntia jäädytetyn Venäjä-yhteistyön tilalle. Jatkamme hyvin alkanutta Japani-yhteistyötä. Käynnistämme yhteistyön Kanadan suuntaan.
- Toimimme Interreg Pohjoinen Periferia ja Arktinen, Itämeren alue, Eurooppa ja Aurora- ohjelmien ohjelma-alueena ja siihen liittyvissä ohjelmatyön tehtävissä.

3.2 Kestävä alueidenkäytön suunnittelu, toimiva liikennejärjestelmä, puhdas ympäristö ja ilmastomuutokseen sopeutuminen vahvistavat Pohjois-Karjalan elinvoimaa

Maakuntakaavoitus on Pohjois-Karjalan maakuntaliiton yksi lakisääteinen tehtävä (maankäyttö- ja rakennuslaki). Maakuntakaavalla luodaan pitkän aikavälin (10-20 vuotta) alueidenkäytölliset edellytykset ja suuntaviivat maakunnan tavoittilan saavuttamiseksi. Maakuntakaava on ohjeena kuntien kaavoitukselle sekä muulle alueiden käytön suunnittelulle. Maakuntakaavan yleispiirteisiä linjauksia tarkennetaan kuntien laatimissa yleis- ja asemakaavoissa. Maakuntakaava kytkeytyy kiinteästi muuhun maakunnan strategia- ja ohjelmatyöhön, ja esimerkiksi maakuntaohjelmassa määritellyt kehittämistoimet saattavat edellyttää alueidenkäytön suunnittelua.

Maakuntaliitolla on maakuntakaavan laatimisen lisäksi myös muita alueidenkäyttöön liittyviä lakisääteisiä tehtäviä (laki alueiden kehittämisestä) kuten saavutettavuuden edistäminen, maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelun yhteistyön johtaminen, luonnonvarojen kestävä käytön edistäminen, ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä laadukkaan elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun edistäminen. Maakuntaliitto osallistuu myös maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin kuntien kehittämiskeskusteluihin ja antaa viranomaislausuntoja.

Alueidenkäyttö on kiinteä osa maakuntaliiton aluekehittämisen strategista kokonaisuutta, ja kehittämistyötä ja suunnittelua tehdään erityisesti ilmasto- ja energia-alalla, maankäytössä, metsäbiotaloudessa, liikenteessä, ruoantuotannossa sekä luonnon- ja kulttuuriympäristön kysymyksissä. Strategisesti valitut alueelliset ja kansainväliset hankkeet tukevat kiinteästi kehittämistyötä. Kestävää liikennettä ja liikkuvuutta edistetään maakunnallisen ja itäsuomalaisen liikennejärjestelmäsuunnittelun kautta. Luonnonvarojen kestävä käyttö sekä luonnon monimuotoisuuden parantaminen ovat osa alueidenkäytön suunnittelua. Suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointi on keskeinen osa maakuntakaavoitusta ja ohjelmatyötä. Ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista sekä puhtaita (energia)ratkaisuja viedään eteenpäin Pohjois-Karjalan ilmasto- ja energiaohjelman ja sen toimenpideohjelman mukaisesti. Metsäbiotalouden kysymykset ovat ajankohtaisia sekä alueella että kansainvälisesti, ja Pohjois-Karjala toimii monella tavalla metsäbiotalouden edelläkävijäalueena.

Toiminnan painopisteet 2024

- Maakuntakaavalla linjataan tämän päivän ja tulevaisuuden maankäytön kysymyksiä; Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 toteutumisen seuranta, Heinäveden osa-aluemaakuntakaavan kuuluttaminen voimaan sekä Pohjois-Karjalan maakuntakaava, 2. vaiheen (energia ja maisemat) luonnoksen valmistelu selvitystöineen ja kaavaluonnoksen asettaminen lausunnoille ja nähtäville.
- Seuraamme alueidenkäyttöön liittyviä kansallisia ja kansainvälisiä kehittämishankkeita ja lakivalmisteluja ja vaikutamme niihin neuvottelujen ja lausuntovalmistelujen kautta. Valmistaudumme rakennetun ympäristön tietojärjestelmä (RYTJ) -lain mukaan tuomiin muutoksiin.
- Teemme liikennejärjestelmätyötä eri verkostoissa saavutettavuuden parantamiseksi. Panostamme hankkeiden suunnitteluvalmiuden parantamiseen ja investointien edistämiseen. Olemme aktiivisesti mukana valtakunnallisen liikenne 12 suunnitelman päivitysprosessissa ja käynnistämme maakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman päivitysprosessin.
- Vauhditamme maakunnan vihreää siirtymää jalkauttamalla ilmasto- ja energiaohjelma 2030 toimenpidesuunnitelmaa jalkauttamalla sitä yhdessä toimijoiden kanssa. Vahvistamme yhteistyötä kuntien kanssa ilmasto- ja energiakysymyksissä.
- Toteutamme kansallisen biotalousstrategian alueellisen jalkauttamissuunnitelmaan toimia mm. rahoituksen keinoin ja edistämme sen toimeenpanoa. Vaikutamme metsäbiotalousasioissa muun muassa Euroopan Unionin suuntaan.
- Suunnittelemme ja toteutamme strategisesti merkittäviä hankkeita erityisesti liikenteen, metsäbiotalouden, ruoantuotannon, ympäristön, energian ja ilmastomuutokseen sopeutumisen teemoissa.
- Osallistumme alueidenkäytön viranomais- ja työneuvotteluihin sekä annamme kaavalausuntoja sekä muita lausuntoja maakuntakaavan linjausten ja maakunnan ohjelmatyön näkökulmasta.
- Edistämme maakunnan strategioita ja ohjelmia eri yhteistyöryhmissä ja -verkostoissa.
- Hyödynnämme paikkatietoa tehokkaasti ja laajasti maakuntaliiton toiminnassa ja kuntakentällä.

3.3 Edunajaminen ja maakunnallinen yhteistyö luovat elinvoimaa ja hyvinvointia Pohjois-Karjalaan

Maakuntaliitto vastaa maakunnan ja kuntien edunajamisesta yhteistyössä sidosryhmien ja poliittisten toimijoiden kanssa. Edunajamisella vaikutetaan Pohjois-Karjalan tulevaisuuden kannalta keskeisten hankkeiden etenemiseen ja siihen, että maakunnan näkemykset huomioidaan hallitusohjelman toimeenpanossa, valtion talousarviovalmistelussa, määrärahojen kohdentamisessa, lainsäädäntötyössä ja muussa valtakunnallisessa ja EU:n päätöksenteossa.

Kunta-asiat käsittävät laajasti kuntien toimintaan ja talouteen liittyvää seurantaa ja vaikuttamista Pohjois-Karjalan näkökulmasta. Maakuntaliitto toimii kuntien tukena murrosvaiheessa, kun kuntien tehtäväkenttä on isossa muutoksessa erityisesti hyvinvointialueiden vastatessa sosiaali- ja terveyspalveluista ja työllisyyspalvelujen siirtyessä kuntiin. Maakuntaliitto tukee kuntia hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden ja toimintojen kehittämisessä sekä maakunnallisessa yhteistyössä. Digitalisaation avulla edistetään maakunnan eri toimijoiden, erityisesti kuntien, tiedolla johtamista. Keskeisiä ovat myös kuntiin ja erityisesti kuntatalouden seurantaan liittyvät tietopalvelut sekä yhteiset foorumit esimerkiksi kunnanjohtajille ja kuntataloudesta vastaaville.

Maakuntaliiton tietopalvelut tuottavat laadukasta tietoa maakunnan tilasta ja kehitysnäkymistä päätöksenteon tueksi. Ennakointi tukee tulevaisuutta koskevaa päätöksentekoa jäsentämällä maakunnan ja sen toimintaympäristön kehitystrendejä ja vähentämällä epävarmuutta kehittämistoimien suuntaamisessa.

Toiminnan painopisteet 2024

Vaikuttavuutta maakunnan edunajamisella

- kärkihankkeet, erityisinä teemoina maakunnan saavutettavuus sekä energiaratkaisut
 - hallitusohjelman toteutus
 - seuraavan vuoden valtion budjetti
 - EU-vaikuttaminen
 - avainhenkilöiden tapaamiset ja vierailut
-
- Edunajamistyöllä vaikutamme, että Pohjois-Karjalan tavoitteet huomioidaan valtion talousarvion valmistelussa ja määrärahojen alueellisessa kohdentamisessa. Pitkittyneiden poikkeuksellisten olojen ja kiristävän julkisen talouden haasteissa tehostamme hallitusohjelman toimeenpanoon vaikuttamista. Vaikuttamistyön erityisinä painopisteinä ovat maakunnan saavutettavuuden ja energiaratkaisuiden edistäminen. Lisäksi vaikuttamistyömme keskittyy elinkeinojen kehittämiseen, tutkimus- ja koulutuspolitiikkaan sekä kuntatalouteen kuntien murrostilanteessa.
 - Autamme maakunnan yhteisen tahtotilan muodostamisessa ja keskeisten kärkihankkeiden eteenpäin viemisessä. Laadimme Pohjois-Karjalan Vaikuttamisen kärjet 2025- asiakirjan kärkihankkepriorisointineen. Edistämme kärkihankkeiden toteutumista ministereiden ja muiden poliittisten päättäjien sekä ministeriöiden ja valtion viranomaisten edustajien tapaamisissa. Järjestämme edunajamista tukevia vierailuja maakuntaan ja viestimme eri vaikuttamiskanavia käyttäen Pohjois-Karjalan tavoitteista. Hankkeiden toteutumista vauhditetaan myös maakunnan omia kehittämispanoksia suuntaamalla ja uusien kärkihankkeiden suunnitteluvalmiutta ja toteutumista edistämällä.
 - Vastaamme siitä, että Savo-Karjalan vaalipiirin kansanedustajilla on ajantasaiset tiedot edunajamisen tavoitteista. Keskeisten ja nopeaa toimintaa edellyttävien tavoitteiden toteutumiseksi toimimme proaktiivisesti ja kaikkia verkostoja hyödyntäen. Järjestämme kansanedustajille tilaisuuksia ajankohtaisista asioista.
 - Teemme edunajamisessa tiivistä yhteistyötä Itä-Suomen sekä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa. Keskeisiä foorumeita ovat Itä-Suomen yhteistoiminta-alueen työvaliokunta, Itä-Suomen neuvottelukunta sekä Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien yhteiset kokoukset. Vuonna 2024 toimimme puheenjohtajamaakuntana Itä-Suomi -yhteistyössä.
 - Osallistumme seuraavaa EU-ohjelmakautta pohjustavaan vaikuttamis- ja edunajamistyöhön ml. DG Reformin rahoittama ja OECD:n toteuttama NSPA-aluetta koskeva tutkimushanke.

Kuntien tukena murroksessa

- hyvinvointialueen toiminnan vakiintuminen
- työllisyys ja TE-palvelujen uudistaminen
- kuntatalous
- kuntien edunajaminen
- tietopalvelut
- kuntajohtajat

- Kuntien tehtävät ja talous ovat isossa murrosvaiheessa, kun hyvinvointialueet käynnistyivät ja TE-palveluja ollaan siirtämässä kuntiin vuoden 2025 alusta. Toimimme kuntien tukena hyvinvointialueen yhteistyössä sekä työllisyyden ja TE-palvelujen uudistamisessa.
- Tarjoamme helposti saatavilla olevaa tietoa kuntien hyödynnettäväksi ja maakuntaliiton oman sekä sidosryhmiemme työn tueksi. Tietopalvelu toimii myös tiedonvälityskanavana laajemmalle yleisölle. Kuntajohdolle pidämme yllä erillistä tietoaalustaa helpottaaksemme kuntajohdon tiedonhakua.
- Tuotamme elinkeinoelämälle tarpeellista tietoa maakunnan keskeisten toimialojen kehityksestä ja ajankohtaisista maakunnan kehitykseen vaikuttavista ilmiöistä. Pohjois-Karjalan Trendit-taloustaloudensuorituksen tuottamista jatketaan tulevaisuusrahaston ja kumppanirahoituksen turvin. Ylläpidämme ja julkaisemme myös rekisteriä Pohjois-Karjalan teollisuustyöpaikkojen määristä.
- Tuotamme tietoa ennakoiduista osaamistarpeista koulutuksen suunnittelun tueksi ja työmarkkinoiden kohtaannon parantamiseksi sekä edistämme koulutussektorin toimijoiden yhteistyötä. Tuemme koko elämänkaaren aikaista ja eri elämäntilanteille ulottuvaa oppimista, osaamisen tunnistamista, tunnustamista ja näkyväksi tekemistä. Turvaamme koulutuksen alueellista saavutettavuutta.
- Tuemme kuntia hyvinvointia ja terveyttä edistävien palveluiden ja toimintojen kehittämisessä ja toimivuuden varmistamisessa.

Yhteistyöllä hyvinvointia ja elinvoimaa

- sidosryhmäyhteistyö
- koulutus
- matkailu
- hyvinvointi
 - hyvinvointiryhmä
 - kulttuurihyvinvointi
 - järjestöt
 - manuva
- Edistämme tavoitteita aktiivisella keskeiset voimavarat kokoavalla sidosryhmäyhteistyöllä, yhteisen tahtotilan muodostamisella ja viestinnällä.
- Hyvinvointi: Edistämme kuntien, järjestöjen ja hyvinvointialueen yhteistyötä ja kehitämme uusia yhteistyörakenteita ja toimintatapoja. Seuraamme hyvinvoinnin edistämiseksi tehtävien kehittämistoimintojen vaikuttavuutta. Koordinoimme maakunnallisen järjestöasiain neuvottelukunnan (JANE) toimintaa ja kokouksia. Vahvistamme yhdistys- ja kansalaistoiminnan mahdollisuuksia tukea maakunnan asukkaiden osallisuutta. Tuemme nuorten toimintamahdollisuuksia Pohjois-Karjalan nuorisovaltuuston (MANUVA) sekä kunnallisten nuorisovaltuustojen kautta. Luomme kulttuurihyvinvointityön kehittämiseksi uusia yhteistyömuotoja.
- Koulutus: Kehitämme osaavan työvoiman saatavuutta edistämällä jatkuvaa oppimista sekä koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa. Tuemme osaajien integroitumista maakuntaan ja työelämään luomalla uusia toimintatapoja pitovoiman varmistamiseksi.
- Matkailu: Edistämme maakuntaohjelman matkailun kehittämistavoitteiden toteutumista, maakunnallisen matkailun yhteistyötä, Saimaan alueen ruokamatkailun kehittymistä, Lakeland-alueen yhteistyön syventymistä sekä matkailun kasvua.

3.4 Imagomarkkinoinnin ja osaajahoukuttelun avulla kasvatetaan alueen vetovoimaa Maakuntaliiton toiminnasta ja tuloksista viestitään aktiivisesti

Markkinoinnissa vahvistamme Pohjois-Karjalan maakunnan identiteettiä sekä vetovoimaisuutta ja tunnettuutta niin kansallisesti kuin kansainvälisesti, brändin ja vetovoimaviestinnän konseptin mukaisesti.

Nostamme maakuntapäivän avulla pohjoiskarjalaisten paikallisyylpeyttä, yhteisöllisyyttä ja tulevaisuuden uskoa. Pohjois-Karjalan pyrkimys on, että kukaan ei jää yksin.

Osaavan työvoiman saatavuus on yksi Pohjois-Karjalan kehityksen pullonkaula. Pärjätäkseen kilpailussa Pohjois-Karjala tarvitsee vahvoja markkinointitoimenpiteitä. Alueen tunnettuudella ja vetovoimatekijöillä on suuri merkitys niin Suomessa asuvien kuin kansainvälistenkin osaajien houkuttelussa. Tarvitsemme vetovoiman ohella myös pitovoimaa. Viestinnän keinoin edistämme alueelle muuttaneiden kansainvälisten osaajien kotoutumista ja asettautumista Pohjois-Karjalaan.

Viestinnän tavoitteena on tehdä maakuntaliiton asiantuntijatyö näkyväksi: ydintoiminnot, tehtävät, päätökset ja kehittämishankkeet. Viestintäyksikkö kannustaa ja auttaa maakuntaliiton asiantuntijoita viestimään omista erityisaloistaan eri kanavissa yleiskielellä ja kiinnostavasti. Maakunnan kehittäminen edellyttää laajaa ja sujuvaa yhteistyötä, jossa viestintä on oleellisessa roolissa. Viestinnän lähtökohtana on avoimuus ja vuorovaikutteisuus.

Toiminnan painopisteet 2024

Pohjois-Karjalan markkinoinnin painopisteet 2024

- Herätämme huomiota ja uudistamme mielikuvia rohkealla aluemarkkinoinnilla. Päivitämme vetovoimaviestinnän konseptin vuosille 2025-2027.
- Tuemme Pohjois-Karjalan aluemarkkinoinnilla alueen toimijoiden rekrytointikampanjoita.
- Luodaan viestinnällinen tervetulokonsepti kansainvälisten osaajien kotoutumisen edistämiseen yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.
- Maakuntapäivästä ja sitä edeltävästä verkkariperjantaista viestitään aktiivisesti yhteistyössä maakunnan viestijäverkoston kanssa.
- Tapahtumayhteistyöllä haemme näkyvyyttä Suomessa ja maailmalla. Hyödynnämme lisäksi maakunnan kärkipalloilujoukkueiden ottelutapahtumia ja muita merkittäviä huippu-urheilutapahtumia.

Maakuntaliiton viestinnän painopisteet 2024

- Pohjois-Karjalan edunajamiseen/kärkihankkeisiin liittyvien viestien kirkastaminen ja muut vaikuttamisviestintää tehostavat toimenpiteet. Viestinnän roolin vahvistaminen yksiköissä myös vaikuttamisprosessien alkuvaiheessa.
- Itä-Suomen neuvottelukunnan viestinnän koordinointi (Pohjois-Karjala puheenjohtajamaakunta) ja Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien viestintäryhmän toiminta.
- Maakunnan viestijäverkoston toiminnan vahvistaminen ja jäsenten sitouttaminen aktiivisiksi verkostotoimijoiksi. Verkosto nostaa yhteistyössä myönteisiä asioita Pohjois-Karjalasta ja toteuttaa maakunnan näkyvyyttä tai asukkaiden osallisuutta lisääviä tempauksia/kampanjoita.

3.5 Organisaation toimintakykyä parannetaan hallinnon, talouden ja henkilöstön järjestelmien, palvelujen ja työprosessien kehittämisellä

Maakuntaliiton hallinnon, talouden ja henkilöstöasioiden kokonaisuus sisältää luottamushenkilöhallinnon toiminnan (valtuusto, hallitus ja tarkastuslautakunta), asiakirjahallinnan sekä hallinnolliset prosessit. Toiminnassa huomioidaan tietosuoja, avoimuus ja julkisuus.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston talous- ja henkilöstöhallinto kuuluu maakuntaliiton vastuulle maakuntien yhteistyösopimuksen mukaisesti.

EAKR:n, JTF:n ja kansallisten kehittämisrahoitusten hankkeiden maksatuspäätökset ja varojen asianmukainen hallinnointi ja maksaminen hoidetaan välittävälle toimielimelle kuuluvien velvoitteiden mukaisesti. Hoidetaan päättyvän EU:n ohjelmakauden 2014–2020 maksatukset ja muut toimet päätökseen asianmukaisesti.

Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahastoa hallinnoidaan ja käytetään POKAT-maakuntaohjelman mukaisten tavoitteiden ja hankkeiden toteuttamiseen.

Keskitettyihin tukipalveluihin kuuluu hankintoja, sopimuksia, toimitiloja, toimistopalveluita koskevat asiat sekä tietotekniikka- ja kirjanpito palvelut, joissa palvelun tuottajana on Meidän IT ja talous Oy.

Maakuntaohjelman vastuualueista huolehditaan laajakaistan, sähköisten palvelujen ja digitukipalvelujen edistämisestä.

Toiminnan painopisteet 2024

- Hallinnon palveluita kehitetään ja ylläpidetään ajanmukaisilla työskentelymenetelmillä ja tietojärjestelmillä mahdollistaen päätöksenteolle ja toiminnalle parhaat ja joustavat toimintaedellytykset sääntöjen ja lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti
- Maakuntaliiton päätöksenteko, organisaatio ja yksiköiden tehtävät ja voimavarat sekä henkilöstövahvuus organisoidaan tavoitteiden toteuttamisen mukaisiksi
- Henkilöstöhallinnossa huolehditaan henkilöstön työsuhteasioista, työhyvinvoinnista, työolosuhteista, tehtäväkohtaisesta osaamisesta ja riittävyydestä resurssien puitteissa sekä ylläpidetään ja kehitetään positiivista työnantajakuva
- Asiakirja- ja tiedonhallinnan digitalisaatiota pyritään edelleen edistämään tietojärjestelmien käyttöä tehostamalla ja henkilöstön osaamista kasvattamalla
- Tehtävien hoitamisessa ja resurssoinnissa pyritään taloudelliseen ja toiminnalliseen kustannustehokkuuteen ja toimintavarmuuden turvaamiseen selkeillä toimenkuvilla ja toimintaohjeilla sekä kehittyvillä työprosesseilla
- Maksatusprosessien toimintakyky ja -varmuus pidetään tarpeen mukaisella tasolla hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen mukaisesti
- Hanketoiminnalla edistetään ja toteutetaan EU:n ja kansallisen tason digitaali-strategioiden tavoitteita, kuten maakunnan laajakaistasaatavuutta, sähköisten palvelujen käyttöönottoa ja digitukipalvelujen alueellista kehittämistä
- Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahaston hankerahoituksella vaikutetaan maakunnan elinvoimaan osarahoittamalla maakuntaohjelman mukaisia hankkeita ja maakunnan näkyvyyttä tukevia hankkeita

4 TALOUSSUUNNITELMA 2024-2026 JA TALOUSARVIO 2024

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton vuosien 2024-2026 taloussuunnitelmassa ja strategiassa kuvataan keskeiset strategiset tavoitteet sekä vuoden 2024 toiminnan painopisteet.

Käyttötalouden osan kustannuspaikkakohtaisen seurannan muodostavat Pohjois-Karjalan maakuntaliiton luottamushenkilöhallinnon, toimiston, Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahaston menot bruttomääräisinä ja maakuntaliiton itse toteutettavat hankkeet nettomääräisenä.

Vuoden 2024 talousarvion jäsenkuntien maksuosuuksina kerättävät toimintatuotot ovat 4 000 000 euroa (kasvu vuoteen 2023 0 %). Toimintamenot ovat 4 000 000 euroa (kasvu vuoteen 2023 0 %). Jäsenkuntien maksuosuudet peritään perussopimuksen mukaisesti kuntien laskennallisten verotulojen suhteessa. Kuntakohtaiset maksuosuudet on esitetty sivulla 24.

Talousarviossa ei ole varauduttu investointeihin.

Toimintasuunnitelmassa esitetyt strategiset tavoitteet ja toimenpiteet ohjaavat toimintaa. Talousarvion käyttötalousosan sivulle 22 on merkitty *-merkillä talousarvion 2023 maakuntavaltuustoon nähden sitovat luvut.

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon toimintamenot sisältävät maakuntavaltuuston, maakuntahallituksen, tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toiminnasta aiheutuvat kustannukset ja ne pysyvät vuoden 2023 tasolla.

Toimiston, hankkeiden ja Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston henkilöstö

Toimiston toimintamenoissa valtaosa kohdistuu henkilöstökustannuksiin. Vakinaisen henkilöstön määrä on 26 viran/toimenhaltijaa toimistossa.

Määräaikaisilla työsopimuksilla hankkeissa työskentelee vuoden vaihteessa 2023-2024 viisi työntekijää, joiden henkilöstö- ja muut kustannukset katetaan ulkopuolisella hankerahoituksella. Hankerahoituksen aktiivista hakemista jatketaan v. 2024.

Välittävänä toimielimenä maakuntaliitto vastaa osaltaan ohjelmakauden 2021-2027 hankehallinnosta, johon on saatu teknistä tukea alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta. Hankehallinnossa työskentelee 6 työntekijää ja talousarviossa on varauduttu hanketoiminnan järjestämiseen osittain myös kuntarahoituksella.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimistossa työskentelee kolme vakinaista ja yksi harjoittelija, joiden henkilöstö- ja muut kustannukset katetaan seitsemän maakunnan yhteisrahoituksella.

Vuoteen 2023 verrattuna kustannuksia nostaa kunta-alan sopimuspohjaiset palkankorotukset, ulkoistettujen kirjanpito- ja tietotekniikkapalvelujen kustannusten sekä yleisen hintatason nousu.

Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahasto

Pohjois-Karjalan tulevaisuusrahastoon varataan toimintatuotoista 675 000 euroa.

Projektit

Talousarviossa varataan nettomääräisesti 40 000 euroa Pohjois-Karjalan maakuntaliiton itse toteutettavista hankkeista maakuntaliitolle aiheutuviin kustannuksiin ja omarahoituksiin.

Taulukko 1. Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026: Käyttötalousosa

KÄYTTÖTALOUSOSA	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvi o TS1. 2024	TS2. 2025	TS3. 2026
Luottamushenkilöhallinto					
Toimintatuotot					
Henkilöstökulut	- 67 779,98	- 80 000	- 80 000		
Palvelujen ostot	- 43 225,00	- 77 000	- 77 000		
Muut toimintakulut	- 1 962,50	- 3 000	- 3 000		
Toimintamenot	- 112 967,48	- 160 000	- 160 000	- 160 000	- 160 000
Netto	- 112 967,48	- 160 000*	-160 000*	- 160 000	- 160 000
Toimisto					
Toimintatuotot	3 262 099,94	3 325 000*	3 325 000*	3 405 000	3 485 000
Henkilöstökulut	- 1 954 459,28	- 2 150 000	- 2 060 000		
Palvelujen ostot	- 619 616,00	- 545 000	- 595 000		
Aineet, tarvikkeet, tavarat	- 68 292,82	- 60 000	- 80 000		
Avustukset	- 43 106,86	- 30 000	- 40 000		
Vuokrat	- 238 510,95	- 244 000	- 260 000		
Muut toimintakulut	- 27 511,19	- 48 000	- 40 000		
EU-toimisto	- 45 931,20	- 48 000	- 50 000		
Toimintamenot	- 2 997 428,30	- 3 125 000*	- 3 125 000*	- 3 205 000	- 3 285 000
Netto	264 671,64	200 000	200 000	200 000	200 000
Projektit					
Toimintatuotot	1 089 653,79				
Toimintamenot	- 1 134 852,03				
Netto	- 45 198,24	- 40 000	- 40 000	- 40 000	- 40 000
Tulevaisuusrahasto					
Toimintatuotot	685 000,00	730 924	675 000	675 000	675 000
Toimintamenot	- 697 806,35	- 730 924	- 675 000	- 675 000	- 675 000
Netto	-12 806,35	0	0	0	0
KÄYTTÖTALOUSOSA	YHTEENSÄ				
Toimintatuotot	5 036 753,73	4 055 924	4 000 000	4 080 000	4 160 000
Toimintamenot	- 4 943 054,16	- 4 055 924	- 4 000 000	- 4 080 000	- 4 160 000
Netto	93 699,57	0	0	0	0

Taulukko 2. Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026: Tuloslaskelmaosa

TULOSLASKELMAOSA euroina	Talousarvio/ TS1. 2024	TS2. 2025	TS3. 2026
Varsinainen toiminta			
Toimintatuotot	4 000 000	4 080 000	4 160 000
Toimintamenot	- 4 000 000	- 4 080 000	- 4 160 000
Käyttökate	0	0	0
Rahoitustulot ja -menot			
Korkotulot	0	0	0
Muut rahoitustulot			
Korkomenot			
Muut rahoitusmenot			
Vuosikate	0	0	0
Suunnitelmapoistot			
Satunnaiset menot ja tulot			
Tilikauden tulos	0	0	0
Poistoeron muutos			
Varausten muutos			
Rahastojen muutos			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0

Taulukko 3. Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024-2026: Rahoitusosa

RAHOITUSOSA euroina	Talousarvio 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Kuntayhtymän toiminta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	0	0	0
Satunnaiset erät			
Pakollisten varausten muutos			
Investoinnit			
Käyttöomaisuusinvestoinnit			
Rahoitusosuudet investointeihin			
Käyttöomaisuuden myyntituotot			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			
Rahoitusjäämä/rahoitustarve	0	0	0
Pääomarahaus			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Lyhytaikaisten lainojen lisäys/vähennys			
Oman pääoman lisäys/vähennys			
Toimintapääoman muutos	0	0	0

Taulukko 4. Maakuntaliiton jäsenkuntien maksuosuudet käyttötalousmenoihin vuonna 2024

Taulukossa on käytetty vuoden 2022 verotulotietoja.

Jäsenkunta	Laskennalliset verotulot 2022	Kunnan jäsenmaksuosuus 2024	Maksuosuus % 2022 verotulojen mukaan
Heinävesi	4 936 467	86 800	2,17
Ilomantsi	7 033 840	124 000	3,10
Joensuu	113 683 713	2 000 800	50,02
Juuka	5 597 928	98 400	2,46
Kitee	11 930 772	210 000	5,25
Kontiolahti	21 879 411	385 200	9,63
Lieksa	15 105 948	266 000	6,65
Liperi	15 284 835	269 200	6,73
Nurmes	12 269 234	214 000	5,35
Outokumpu	7 681 054	135 200	3,38
Polvijärvi	4 816 384	84 800	2,12
Rääkkylä	2 197 118	38 800	0,97
Tohmajärvi	4 936 816	86 800	2,17
Yhteensä	227 253 520	4 000 000	100,00

Pohjois-Karjalan maakuntaliiton perussopimuksen mukaan jäsenkuntien maksuosuudet määräytyvät viimeksi vahvistettujen, jäsenkunnissa verotulotasauksen perusteena olevien laskennallisten verotulojen suhteessa.

Talousarvion laatimishetkellä käytettävissä on vuoden 2022 laskennalliset verotulot. Jäsenmaksuosuudet tarkistetaan laskutusajankohtana olevien viimeisten laskennallisten tai lopullisten verotulojen perusteella.

Maksuosuudet peritään jäsenkunnilta tasasuuruksina erinä 31.1., 31.5. ja 30.9.